

CUỐN
1, 2, 3

XÃ-HỘI AI-TÌNH TIỂU-THUYẾT

GIỌT LỆ MÁ ĐÀO

của THANH-THỦY

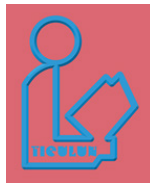

0\$20

Xuất bản : PHẠM-VĂN-THÌNH

Giọt lệ má đào

Thanh Thủy

Paris * 07.2025

Bìa : *NXB Phạm Văn Thành*
Nguồn : *Gallica. bnf.fr*

Giọt lệ má đào

THANH THỦY

PHẠM VĂN THÌNH
Saigon * 1935

*Đoạn trường ai có qua cầu
Mới hay nông nổi xót đau thảm phận
Lạ chi cái kiếp thuyền duyên,
Sắc tài mấy mực đảo điên mấy lần
Hong quân¹ ghen ghét hong quân²*

1

– Hường ?

– Présent³.

1 Hồng quân : Trời, tạo hóa hoặc Đấng sáng tạo.

2 Hồng quân : phụ nữ, người con gái đẹp.

3 Présent : có mặt.

– Lựu ?

– Présent.

.....

Sau khi kêu sổ học trò cho biết đứa nào ở nhà đứa nào đi học rồi cô giáo xếp sổ sách lại, bắt đầu dạy học. Bữa nay các học trò đều lấy làm lạ mà thấy cô giáo nó khác hẳn mọi ngày, bao nhiêu sự vui vẻ ân cần từ ngày hôm qua sắp về trước, thì hôm nay lại đổi lại cũng bao nhiêu bơ thờ buồn tẻ.

Cô đang đọc ám tả cho học trò viết thì bỗng đâu có tên cô-li trường học ở ngoài bước vô, tay cầm cái phong thơ màu xanh nước biển. Cô giáo Loan Anh lạnh lẽo hỏi :

– Cho tôi phải không ?

– Dạ phải.

Tên cô-li vừa đáp vừa đưa trao thơ cho cô giáo, đoạn cúi chào bước ra khỏi lớp.

Cô giáo xem sơ ngoài bao đoạn ngó theo anh cô-li và kêu lại rằng :

– Anh Tư ! Khoan đã, trở vào đây tôi hỏi thăm chút.

Tên cô-li bước vào, cô giáo hỏi :

– Ai đưa thơ này cho anh ? Không phải là bỏ thùng nhà dây thép.

– Dạ, thơ tay.

– Mà ai trao cho anh đây chứ.

Tên cô-li ấp úng giây lát rồi nói :

– Thưa cô, của một cậu thanh niên tác độ 20 ngoại tuổi.

Cô giáo châu mày hỏi :

– Người đó nói với anh làm sao mà biểu anh đem thơ cho tôi ?

Tên cô-li liệu thế không giấu giếm sự riêng đặng nữa cho nên phải thưa thật lại rằng :

– Thưa cô chẳng dám giấu chi hồi tám giờ này có một người trai ăn bận rất sang trọng đến nhà tôi, biểu tôi ra ngoài đường đặng nói chuyện riêng.

Khi tôi theo ra đường thì cậu trai ấy nói với tôi như vậy : nếu anh chịu trao giùm cái thơ này cho cô giáo nhứt thì tôi cho anh đồng bạc.

Tôi nghe như vậy thì suy xét giây

lâu. Tôi nói : “Sao thầy không liêu năm xu mua cò bỏ vào nhà dây thép chẳng tiện hơn lại chịu tốn tới một đồng bạc mà cho tôi ?”

Cậu ấy lại đáp : “Mua cò bỏ thùng thì được tự nhiên, song vì làm như vậy thì trễ nãi lắm. Tôi muốn nội buổi sớm mai này làm thế nào cho cô giáo nhứt phải xem kịp bức thơ này cho nên tôi mới mượn anh số tiền đó.”

Thưa cô tôi nghèo thấy đồng bạc thì thèm quá, vả lại làm cái việc không nhọc nhằn gì mà có số tiền đó thì bỏ qua sao đành. Vì vậy mà tôi thọ lãnh bức thơ đem trao cho cô, chuyện này tôi xin lỗi cô, cô làm ơn nhận giùm bức thơ cho tôi có đồng bạc tiêu xài, còn sự cô muốn xem hay xé bỏ giở rác thì tự lòng cô tôi không dám biết.

Cô giáo Loan Anh nghe tự sự, cô đứng ngẫm nghĩ giây phút rồi nói :

– Thôi anh đi đi.

Cô cầm bức thư xếp làm tư bỏ vào túi áo. Cô không xem gấp vì sợ mất ngày giờ, sai phạm sự.

Mười giờ rưỡi – sau một hồi trống cô giáo Loan Anh xách dù ra về trước không chờ học trò bắt cập đi một lượt ra cửa như mọi lần.

Lên trường học con gái Đất Hộ⁴ đến nhà cô ở đường Pôn Be (Paul Bert) tuy không bao xa nhưng vì cô buồn không muốn đi bộ theo hàng ngày nên cô kêu xe kéo lại mà đi.

4 Đất Hộ là Đakao. Trường học con gái Đất Hộ : là trường nữ sinh Đất Hộ đường Paul Bert nay là đường Trần Quang Khải.

Khi cô về đến nhà thay áo xong cô mới xé bức thơ hồi sớm mai ra xem.

Bức thơ ấy như vậy :

Sài Gòn le 15 Mai 1932

Cùng cô giáo Loan Anh,

Thưa cô,

Trước hết tôi xin lỗi cô vì tư thơ⁵ cho phụ nữ như vậy thật là trái đạo.

Tuy vậy tôi vì không thể dùng cách nào khác nữa được để thông tin sau này cho cô hay nên cực bằng chẳng đã phải dùng đến giấy viết. Vậy xin cô thể [thứ] lỗi cho.

Số là trọn hai năm nay tôi sẵn tấm lòng luyến ái yêu tưởng cô, mong mỗi sao đài gương soi thấu cánh bèo, phòng có lúc

⁵ tư thơ : gửi thơ .

vui vầy én nhận. Nhưng mà thảm thay ! Trót hai năm dày công đeo đuổi mà ngày nay rốt cuộc rồi thì chẳng khác chi “đã tràng xe cát bể đông, nhọc mình mà chẳng ra công cán gì”.

Đời của tôi đã tuyệt vô hy vọng rồi, mà người sống trên đời lại tuyệt vô hy vọng thì cô cũng chán biết người ấy sống còn lạc thú gì đâu, sống như vật vô tri vô giác. Thưa cô nếu sống như vậy thì sống còn có ích chi hơn là đành thác.

Nhưng cô ôi ! Trước khi tôi thác tôi lánh khỏi chốn trần ai, tôi ước mong sao cho được cô nhỏ giùm cho vài giọt nước mắt trên thi hài của kẻ vô duyên bạc phận này gọi là không đến đời nhần tâm với người quá cố thì dầu hồn tôi nơi chốn tuyền đài cũng ngậm cười ngàn thuở.

Vì lẽ đó mà chiều hôm nay tôi xin cùng cô hay tôi sẽ trở nên là người thiên cổ. Nếu như hẳn thật lòng cô là lòng sắt đá thì chẳng nói làm chi. Ví bằng cô không phải là con người không có trái tim thì tôi xin van cầu cô lần chót này cho phép tôi hội diện một lần cuối cùng trước giờ đưa tâm hồn nơi cõi thọ.

Ký tên

Triệu Thường Thế

Cô Loan Anh thì ngậm ngùi trong dạ nhưng cô xét hoài, không biết phải xử nghĩa cách nào cho vẹn toàn sau trước.

Cô Loan Anh ngồi suy nghĩ trọn buổi trưa, bỏ cơm không thiết đến.

Cô Loan Anh năm nay 20 tuổi, cha mẹ đều thác hết, chỉ ở cùng người chị ruột từ nhỏ cho chí lớn.

Cô thi đậu bằng cấp đíp-lôm⁶. Nhà nước bổ cho cô dạy tại trường Đất Hộ đã ngót năm nay, lương bổng cũng đủ tiêu xài ngày qua tháng lại.

Lúc cô còn đi học tại nữ học đường mỗi lúc cô đi về thì Triệu Thường Thế hằng ngày theo cô mà bày lời ong hoa bướm lại.

Tấm lòng son sắt, ai nói chi cũng mặc, cứ việc lo học hành không bao giờ để tâm trí đến sự tình duyên chi cả.

Tuy cô không để ý tới Triệu Thường Thế, nhưng Triệu Thường Thế rất tâm chặt chí, trót hai năm trường chẳng

6 Diplôme : bằng tốt nghiệp Trung học cơ sở (cấp 2) ở Việt Nam thời Pháp thuộc. Nó tương đương với bằng tốt nghiệp Trung học cơ sở hiện nay.

chịu ngã lòng quyết sao sao cũng đoạt kỳ sở nguyện.

Chẳng dè ngày hôm nay, hy vọng của chàng càng ngày càng thấy vô hiệu, khiến cho chàng đau đớn vô cùng.

Vả lại câu từ bấy lâu nay vẫn đinh ninh chắc chắn trong lòng, dầu thế nào cũng có một ngày thiệt tình toại nguyện. Vì vậy mà đến ngày kết cuộc chàng thấy mọi việc đều trái hẳn cho nên không biết bao nhiêu là nỗi thương tâm khóc hại.

Triệu Thường Thế là con trai út của hội đồng Hiến ở tại Đakao có danh là giàu nứt.

Nói cho chí đáng, con người như Triệu Thường Thế không thiếu chi nơi thực nữ thuyền quyền nâng khăn đỡ tráp.

Nhưng cậu vì trót quá yêu thương quá tưởng cô Loan Anh thành thử ra đầu tiên nữ chốn điều trị đi nữa đối với chàng cũng không đẹp hơn cô Loan Anh đây được.

Còn cô Loan Anh không phải là người có lòng sắt dạ đá mà không đoái tưởng chi đến Trường Thế là người đã trọn lòng cùng cô. Đó là một việc chúng ta cùng cần biết vì tại sao như vậy.

Muôn ngàn việc trên đời này mà nhứt là những việc nào ta thấy trái thì việc ấy bao giờ cũng có một nguyên nhân cả.

Như cô Loan Anh đây tuy biết chắc chắn rằng Trường Thế đối với cô vẫn có tấm lòng thành thật nhưng dầu thế nào cô cũng không vì đó mà thương chàng cho được !

Số là lúc cô lên 16 tuổi, chị của cô là Phi Phụng có hứa gả cô cho chàng Thành Tín, hiện đang học tại Hà Nội còn chừng một năm mấy nữa thì về đến quê hương.

Chị cô đã hứa mà cô thì cũng đã nhiều phen cùng Thành Tín giao ước hẹn hò, trăm năm quyết không dời đổi rồi.

Từ Thành Tín cách xứ ly hương học tại Hà Thành thì mỗi tháng thơ lại thơ qua. Cô Loan Anh cùng Thành Tín dẫu không giáp mặt nhau cho thường nhưng tình ái vẫn càng ngày càng thêm trọng.

Nhưng mà thương hại thay những nông nổi đó Thường Thế nào rõ hay. Nếu chàng biết sớm rằng hoa đã có chủ rồi thì chàng đâu có đến đổi.

Chàng không biết.

Phải, chàng không biết. Chàng không biết chớ nên sau này mới xảy ra một việc tày trời đáng ghi chép trong lịch sử trường tình để làm gương cho thiên hạ.

Nhắc qua cô Loan Anh vì lo nghĩ quá, phần thì cô cũng hơi yếu trong mình cho nên chỉ nội buổi trưa mà khiến cho cô phải nhức đầu chóng mặt.

Chị cô là Phi Phụng thấy vậy thì lật đật vào phòng thăm nom hỏi han vì sao mà đi dạy về không ăn cơm lại vào buồng mà nằm như vậy.

Mà nhất là cô Loan Anh là người có tánh vui vẻ, ít có khi nào buồn bã ưu phiền. Ngày hôm nay lại trái hẳn ngày thường khiến cho cô Phi Phụng lại càng lo lắng :

– Chuyện gì em buồn dữ vậy ?

Ấy là cô Phi Phụng vừa ngồi bên em vừa hỏi.

Cô Loan Anh thở ra, ý muốn nói thật cho chị nghe nhưng vì sợ nếu nói thật thì gieo cho chị một mối lo nghĩ như mình chứ không ích chi mà nói.

Cô Loan Anh nghĩ như vậy cho nên làm thinh lắc đầu chớ không đáp.

Nàng Phi Phụng thấy cử chỉ như vậy lại càng sanh nghi cho nên vội vàng hỏi nữa rằng :

– Tại làm sao vậy ? Em phải nói thật cho chị biết đừng có giấu không nên. Có chuyện gì chẳng may xảy ra hay sao ? Em phải nói thật cho chị biết.

Cô Loan Anh liệu không thể giấu

được chị mình nên móc túi lấy bức thơ ra và trao cho chị và nói :

– Chị hãy xem thử coi.

Nàng Phi Phụng lật đặt giở thơ ra xem. Khi đọc dứt bức thơ rồi nàng cũng lấy làm bối rối không biết liệu làm sao.

Hai chị em làm thỉnh trở ra, nhìn mặt nhau một giây, trong lòng đều đang nghĩ ngợi.

Một chập sau nàng Phi Phụng nói :

– Chàng này là người ở đâu ?

– Dạ cũng ở chung một con đường với mình đây, nhà số 1897.

– Hay là người thường đi xe kéo chiều chiều chạy ngang nhà mình đội nón nỉ xám đó chăng ?

– Phải, người thường ngày ăn bận sang trọng đó.

– Vậy là con trai ông Hội đồng Hiền chăng ?

– Phải !

Nàng Phi Phụng làm thỉnh suy nghĩ giây lâu và nói :

– Bây giờ phải tính làm sao mà cứu người ta kéo tội nghiệp.

– Tưởng chúng ta không thể nào cứu chàng với một phương pháp gì được.

– Sao vậy ?

– Là tại chàng ta hiện bây giờ đây muốn hủy thân vì thất vọng. Nếu mình muốn cho chàng khỏi hủy thân thì phải đổi sự thất vọng đó ra đắc vọng. Trừ phi cách đó thì không còn cách nào khác

nữa đâu.

– Nhưng chị phải biết rằng nếu mình làm cho chàng thất vọng thì hồ dễ đã nên. Em đây không phải là nhẫn tâm đối với chàng nhưng nếu muốn làm cho chàng thất vọng thì em phải thất vọng hay sao ?

Cô Loan Anh nói đến đây thì dường như cũng cực trí lắm nên châu mày tỏ vẻ buồn rầu đáo đẽ.

Nàng Phi Phụng không biết tính làm sao, nàng ngồi suy xét tầm cách này, kiểm cách kia để giải quyết chuyện này cho đặng toàn vẹn.

Một chập sau nàng bèn nói rằng :

– Thôi được em cũng nên cho chàng gặp mặt một lần thử coi ra thế nào. Chừng ấy chúng ta sẽ tính cơ mà khuyên dứt chàng. Có lẽ chàng biết em rồi cũng

khuây khóa được. Em hãy viết thư đi, hẹn tối nay qua bên Hàng Xanh chỗ vắng vẻ đó coi chàng nói làm sao. Như em có ngại thì chị cũng đồng đi với em cho có bạn.

Cực bằng chẳng đã không còn phương thế nào khác cô Loan Anh phải đành nghe theo lời chị.

*

Bữa nay nhằm bữa 17 Annam, trăng sáng như ban ngày. Chàng Thường Thế được thư kỳ hẹn của Loan Anh sửa sang sau trước trang hoàng rồi kêu xe kéo biểu qua Hàng Xanh là nơi kỳ hẹn Cô Loan Anh hẹn trong thư đúng 8 giờ mà mới 7:20 chàng đã đến trước tại nơi ngồi ngó mông chờ đợi. Lúc ban đầu chàng tưởng

đâu cô Loan Anh có ý muốn gạt chàng vì chàng chờ đã nửa giờ mà sao không thấy hình thấy bóng.

Chừng 3 phút sau chàng thấy dạng dạng từ mé trên cầu mới có một bóng cái xe kéo chở hai người đàn bà chạy xuống. Chàng lấy làm nghi hoặc trong lòng chắc không phải là cô Loan Anh vì nếu phải cô thì cô đi một mình chứ đem ai theo đó mà làm chi. Đến khi xe kéo ngừng trước mặt chàng hai người đàn bà bước xuống chàng nhìn rõ là cô Loan Anh với nàng Phi Phụng.

2

Úc bấy giờ Thường Thế mừng quá lật đật chào hỏi mừng rỡ rồi cả ba đồng ngồi trên cái băng xi măng lâu đời mà nói chuyện. Cô Loan Anh nói :

– Tôi thấy trong thơ thầy nói cặn lời cho nên tôi không lẽ nhẫn tâm mà không giúp thơ ý muốn của thầy cho được Vậy thầy có chuyện gì muốn nói thì cứ nói ngay. Đây là chị của tôi chứ không ai xa lạ.

Chờ cô Loan Anh phân dứt tiếng, Thường Thế đang hân hoan nét mặt vì được đối diện lần thứ nhất với người ước vọng mến yêu. Nhưng khi nghe dứt tiếng của cô Loan Anh chàng nhớ lại việc mình thì dàu dàu nét mặt đáp rằng :

– Cô ôi, thì nào có chuyện chi khác nữa hơn là mong cầu cô đoái tưởng đến kẻ si tình chót đã cùng cô nặng lòng yêu tưởng.

Cô Loan Anh đáp :

– Thì lần này cũng như mấy chục lần khác không phải tôi là người đàn bà không có trái tim đâu, nghĩa là không phải tôi không cảm động với tấm lòng nhiệt thành với công lao của thầy mà không thương thầy. Tôi cũng thương thầy lắm nhưng không thể thương được mà thôi

Thường Thế không hiểu, ngạc nhiên và nói :

– Sao lại không thương được hoặc con người tôi có chỗ nào khiến cho cô không thương được?

Cô Loan Anh đáp :

– Chẳng phải vậy đâu. Đó là thầy lắm tướng hay khiêm nhường.

Thường Thế nói :

– Thưa cô, nếu không thì sao cô không thương tôi được ?

Cô Loan Anh đáp :

– Cứ theo sự thật mà nói thì con người của thầy có giá trị cao hơn tôi nhiều lắm, sánh bằng một trời một vực. Tôi nói tôi không thể thương thầy là vì một nguyên nhân khác chứ không phải

như thầy hiểu đó đâu.

Thường Thế nói :

– Cô có thể cho tôi biết nguyên nhân đó hay không ?

Cô Loan Anh làm thinh. Thường Thế nói :

– Xin cô vui lòng cho tôi biết dạng tôi mát dạ chút nào.

Cô Loan Anh nói :

– Không phải tôi tiếc lời chi với thầy nhưng nếu nói ra lại càng khiến cho thầy đau đớn thêm chứ có ích chi đâu.

Thường thế nói :

– Dầu đau đớn cách nào tưởng cũng không hơn sự đau sót mà tôi đang cam chịu đây Vậy xin cô cứ nói cho tôi thấu

rõ biết đâu tôi đang đau đớn mà nhờ sự đau đớn nó sẽ làm cho tôi được an trở lại.

Cô Loan Anh ngập ngừng. Nàng Phi Phụng thấy vậy thì xin cô nói rằng :

– Thầy ơi. Thầy vì không biết cho nên từ bấy lâu nay thầy chất chứa sự thương yêu càng ngày càng nặng trong lòng thật cũng là điều đáng tiếc.

Tôi không giấu chi thầy, em tôi nó cũng thường than vãn với tôi rằng nó thấy thầy thành tâm cùng nó trót hai năm trường rồi nên nó cảm động lắm. Nhưng mà thầy ôi, nó không thể nào làm cho thầy thỏa được nỗi lòng là vì ngày xưa tôi có hứa gả nó cho Thành Tín rồi. Mà Thành Tín và nó cũng đã trót nặng lời thể non hẹn biển tình nặng nghĩa sâu làm sao mà cởi ra cho được.

Hiện nay chàng Thành Tín đang học tại Hà Nội còn chẳng bao lâu chàng sẽ thành tài về xứ. Thầy nghĩ coi cảnh ngộ như vậy nếu muốn cho thỏa nguyện thầy để đến bù công lao của thầy từ thuở thì chẳng quá ra lại làm cho Thành Tín tuyệt vọng chịu đau đớn còn gấp mấy lần thầy. Còn nếu muốn cho Thành Tín được toại kỳ sở nguyện thì lại tội nghiệp cho thầy thật không biết xử sao cho vẹn.

Vậy thầy làm người quân tử thầy nên xử trí giùm cho chú chị em tôi thật không biết phương nào cho tiện.

Chuyện như vậy đó chứ không phải là em tôi nó nhẫn tâm đâu. Xin thầy nghĩ lại.

Nghe nàng Phi Phụng nói dứt lời chàng Thường Thế dùng quỳ đại xuống đất chấp tay lại mà nói rằng :

– Tôi muôn ngàn cảm đội ân chị, nếu chị không nói rõ ra thì tôi nào hay thấu, cứ định ninh rằng tôi vô duyên bạc phận cho nên cô ba không thềm đoái tưởng đến phận hèn. Mà nếu tôi là đứa vô duyên bạc phận đến nước đó thì tưởng không sống làm chi cho chật đất.

Vậy mà lâu nay tôi lầm tưởng rằng cô ba đây vì tôi không xứng đáng cho nên không thềm xót tưởng đến mà thôi. Nếu như vậy đó thì thật là đời của tôi đã tuyệt vô hy vọng.

Chẳng dè hôm nay đây nghe chị nói tôi mới biết, tôi mà không được cô ba đoái nghĩ là vì có một nguyên nhân khác làm cho trở ngại. Nếu vậy thì tôi cũng chưa phải là tuyệt vọng đâu. Tôi vẫn còn mảy may hy vọng đó.

Thật rõ ràng nhờ mấy lời nói của chị đây mà chị đã cứu mạng tôi ngày nay nếu, không thì sau khi hội diện cùng cô ba đây chừng nửa giờ nữa chắc là tôi sẽ không còn ở trên trần thế.

Thôi tôi rất cảm ơn chị và cô ba đã giải bày cho tôi biết chân tình.

Từ này về sau nếu tôi còn lòng luyến ái cô ba giờ nào thì giờ đó tôi quyết không làm cho cô ba và chị phải rộn lòng rối trí.

Vậy thôi xin từ giã chị và cô ba và xin chị và cô cứ vui lòng theo chí hướng từ này sắp lên không nên nghĩ đến chuyện này mà làm cho sao xuyên.

Trong lúc chàng Thường Thế cảm động quá quý đại xuống đất để tạ ơn cô Phi Phụng mà nói lời ấy thì hai chị em cũng cảm xúc vô cùng.

Nàng Phi Phụng cúi xuống đỡ thường thể đứng lên và nói :

– Vậy xin thầy cũng hãy an lòng và từ đây về sau nên để cho sự tự nhiên định xử, đừng có nhọc lòng bận trí lắm chẳng nên.

Thường Thể ướm nước mắt đứng dậy từ giã ra về.

✱

Một năm sau cô Loan Anh cũng cứ đi dạy học như thường, còn Thường Thể thì từ ngày hội diệm với cô cho đến sau này không có lần nào cô Loan Anh gặp mặt như lóng trước.

Chỉ riêng phần cô Loan Anh thì có sự đau thương chua xót vô cùng Vì

không biết vì lẽ gì mà sáu bảy tháng nay cô gửi cho Thành Tín năm sáu cái thơ mà không thấy chàng phúc đáp lại lần nào cả.

Cô buồn bã thăm sầu, Nàng Phi Phụng thấy vậy cũng chỉ khuyên can cầm chừng chứ không biết sao mà nói.

Ngày lụn tháng qua ngày nọ cô Loan Anh thấy báo có đăng tin Thành Tín đã đậu được bằng cấp Lương y bốn quốc và chừng ba ngày nữa thì Thành Tín về đến Sài Gòn.

Cô Loan Anh đọc tin ấy thì mừng rỡ vô cùng không bút mực nào tả ra cho hết.

Chiều thứ ba, ngày chiếc tàu ở Hà Nội về, cô Loan Anh ăn mặc rất trang hoàng, xin phép nghỉ dạy học một buổi để đi rước chàng Thành Tín.

Chiếc tàu cập ở bến Nhà Rồng, thiên hạ đứng chực nức bà con anh em trên cầu đen nghệt.

Cô Loan Anh cũng chen người ta để bước ra ngoài mé cầu, đứng ngó dáo dác trên tàu kiếm bạn.

Chàng Thanh Tín mặc bộ đồ nỉ đen đứng trên bong tàu ngó xuống Chàng thấy cô Loan Anh nhưng cô chưa kịp thấy chàng.

Chừng tàu cập bến sông Thành Tín trên thang bước xuống, cơ khổ từ nãy giờ mà cô Loan Anh cũng chưa thấy chàng.

Đến khi chàng xuống khỏi thang đi ngang qua mặt cô cô trông thấy mừng quá, quên nơi đây là trước mặt muôn người, cô chạy a đến nắm chặt cánh tay Thành Tín và nói :

– Anh... Thành Tín.

Thành Tín thấy vậy, chỉ đáp lại bằng nụ cười chua chát đắng cay rồi gỡ tay cô Loan Anh bước đi lập tức.

Thấy cử chỉ lạ lùng dường ấy, cô Loan Anh chẳng xiết ngạc nhiên, cô đứng ngẩn ngơ ngó theo chàng Thành Tín.

Tức quá ! Dầu sao cũng có một lời cho mát dạ chứ có lẽ đâu sở bức như vậy.

Cô Loan Anh vội vã bước theo chàng Thành Tín, nhưng chàng đã bước lên xe đi mất rồi. Cô Loan Anh theo đến cửa ngoài thì mất dạng.

Cô Loan Anh vì tức mình quá lẽ, không rõ vì sao mà Thành Tín lại đoán bực với cô một cách đau đớn như vậy, cô đứng chết đĩnh trong lòng, hai hàng lệ rưng rưng tuôn chảy.

Cô Loan Anh đứng nghen ngào một chập, sau cô mới kêu xe kéo lại biểu chạy về nhà.

Xe ngừng xuống cô Loan Anh móc túi trả tiền xong bước thẳng vào nhà rồi đi tuốt vô buồng nằm ôm mặt mà mặt khóc.

Nàng Phi Phụng là chị cô thấy vậy không biết chuyện gì, theo vào buồng kêu cô Loan Anh và nói :

– Chuyện gì mà em phải buồn thảm khóc lóc như vậy, hãy nói cho chị nghe coi.

Cô Loan Anh thấy chị càng ngậm ngùi cảm xúc, cô bèn đem chuyện Thành Tín đoán bạc với cô mà thuật lại đầu đuôi, rồi cô khóc than thảm thiết

Nàng Phi Phụng nghe dứt chuyện thì thở ra thấy em ngộ cảnh đau đớn như vậy cũng mũi lòng rưng rưng nước mắt.

Cô Loan Anh thất vọng, ngày thăm đêm sầu, cô bỏ dạy học đã ba ngày nằm thiếp trên giường biếng ăn biếng uống.

Rồi thì sự rầu buồn dồn dập, cô Loan Anh phát bệnh nằm vùi. Nàng Phi Phụng hết lòng lo chạy thuốc thang nhưng không thấy bề thuyên giảm.

Nửa tháng về sau cô Loan Anh vẫn còn đau nhưng cũng nhẹ hơn lúc trước. Cô nhờ chị cô là nàng Phi Phụng giảng giải khuyên lơn cho nên cô cũng được khuây khỏa chút ít, bớt sự đau đớn khổ tâm trong lòng, vì vậy bệnh tình mới giảm nhẹ.

Trưa lại, lúc mười hai giờ có tên đi thư đem vào trao cho nàng Phi Phụng một bức thư thấy đề tên em mình là Loan Anh nên nàng đem thẳng vào buồng cho cô Loan Anh đọc.

Cô Loan Anh thấy chữ đề bao biết là tuồng chữ của Thành Tín. Cô Loan Anh lật đặt xé phong bì ra xem thì thấy bức thư ấy như vậy :

Cùng cô Loan Anh,

Trước khi tôi cưới vợ không lẽ tôi đành nhẫn tâm mà không viết cho cô một vài lời tâm sự.

Thưa cô ! Trót nửa tháng nay, nghĩa là từ ngày tôi về xứ đến bây giờ chắc trong cái thời gian đó cũng đủ cho cô ăn năn hối hận, và tôi tưởng chắc rằng cô là người có học thức biết suy đồ, đối với cách lãnh

đạm của tôi tại cầu tàu, chẳng những là cô không phiên trách chi tôi mà không biết chừng cô cũng có cách tự xử với mình rồi vậy.

Tôi mà viết bức thư này cho cô là vì tôi còn chút lo ngại sợ cô còn không biết tại sao mà tôi với cô lại hóa hăng hờ. Nếu tôi biết chắc rằng cô đã rõ nguyên nhân chỗ đó thì tôi cũng khỏi mất công mà viết bức thư này.

Tiện đây tôi xin có mấy lời thành thật cho cô hay rằng ngày 16 An Nam tới đây tôi sẽ làm lễ thành hôn cùng con gái quan chủ quận tại xứ tôi. Nếu cô có rảnh xin cô dời gót ngọc đến tề xá mà chứng kiến giùm tôi thì tôi lấy làm cảm tạ. Nếu được cô và thầy Thường Thế đồng đi thì tôi càng lấy làm hân hạnh.

Ký tên : Thành Tín

Tái bút. – Tôi xin đính theo hai bức thơ này là ngày tôi còn ở Hà Nội, Thường Thế gửi cho tôi, tôi không muốn để trong mình những dấu tích xưa vì tôi sợ người mới của tôi trông thấy thêm bất bình trong gia đạo. Vậy xin cô nhận lấy.

Cô Loan Anh đọc dứt bức thơ này thì mồ hôi tuôn dầm, hai hàng nước mắt rưng rưng nhưng cô cũng ráng gượng xem thử hai bức thơ kia thể nào cho rõ. Bức thơ đầu như vậy :

Saigon, le . . . 1934

Cùng thầy Thành Tín,

Tôi xin thưa cho thầy hay, người đàn bà mà từ bấy lâu nay thầy đính ninh chắc chắn là bạn trăm năm của thầy sau này thì kể từ ngày nay không còn phải là người của thầy nữa.

Vậy tôi viết bức thư này cho thầy hay
đặng thầy sớm dứt mối tơ tình đang vấn
vường trong dạ, kéo sau này thầy trót thắt
chặt lại rồi khó nổi gỡ ra. Người đàn bà
đó chính là người đã cùng tôi trót một
năm nay nặng lời thầy nguyện đã cùng
nhau trao đổi cang tràng, người đàn bà
đó thuộc về quyền sở hữu của tôi rồi, tôi
sợ thầy không hay vì ở xa xuôi nên làm ơn
báo tin cho thầy rõ.

Và nếu như thầy không tin lời tôi nói
thì tôi xin đính bức thư của nàng Loan
Anh gửi cho tôi đây cho thầy xem đặng
làm bằng cứ.

Bức thư này chính là một bức thư thứ
tư trong 30 chục bức thư của nàng gửi cho
tôi chứ không phải một.

Mấy lời thành thật kính gửi thầy hay.

Ký tên : Thường Thế

Cô Loan Anh đọc dứt bức thơ này nữa thì đôi mắt đổ hào quang mặt mày tái ngắt. Còn bức thơ kia nữa chính là bức thơ của cô gửi cho Thường Thế kỳ hẹn đến Hàng Sanh cho cô nói chuyện, rồi Thường Thế gửi ra cho Thành Tín, nay Thành Tín gửi lại cho cô.

Cô Loan Anh lúc bây giờ đã thấu rõ nguyên nhân vì sao mà Thành Tín giận luôn cô từ sáu tháng về trước, vắng bắt thơ từ, cho đến khi tại bến tàu thấy cô không thềm dừng bước.

Than ôi ! Thì ra Thường Thế vì muốn làm cho cô Loan Anh cùng Thành Tín chia rẽ nhau đặng cho chàng tiện bề cùng cô Loan Anh hòa hiệp.

3

Thường Thế vì có lòng vị kỷ, chàng vì sợ mình thất vọng nên làm cho người thất vọng một cách đau thương.

Theo như ý Thường Thế thì chỉ tại vì Thành Tín mà cô Loan Anh không đành cùng chàng vẫy duyên cá nước. Bây giờ muốn đoạt được hy vọng thì chỉ có dùng kế phản gián ắt thành.

Nếu cô Loan Anh bị Thành Tín phụ bạc thì lẽ tất nhiên phải thương chàng,

ấy là trí ngu của chàng Thường Thế tính suy như vậy.

Thương hại thay cô Loan Anh ôm nỗi oan ức biết tỏ cùng ai, bây giờ chỉ biết than trời trách đất chứng minh cho lòng trinh bạch.

Khổ hại thay lúc bấy giờ cô Loan Anh vừa chứa sự oan ức vừa ôm sự nhục nhã đối với bạn chung tình là chàng Thành Tín.

Vì vậy mà bệnh tình cô vừa thuyên giảm lại phát trở nặng như xưa, sự đau đớn khổ tâm của cô ngày nay thật là cực điểm.

Cô đau không đầy một tuần lễ mà mặt mày xanh xao tóc, tai đã rụng, má thỏn mắt sâu, hình dáng của cô tiêu tụy khô héo vàng vọt, trông thấy rất là thương tâm khốc hại.

Ngày 16 Annam – phải ngày 16 Annam là ngày đám cưới của chàng Thành Tín. Ngày mười sáu Annam là cái ngày kỷ niệm vết thương tâm.

Ôi ! Đau đớn thay ! Bao nhiêu hy vọng, bao nhiêu mong tưởng đợi chờ của cô Loan Anh phúc chốc đã thành ra công của con dã tràng, phúc chốc tiêu tán theo ngọn nước trôi lăn khói tỏa.

Hiện bây giờ cô Loan Anh nằm mê man trên giường, miệng cứ lầm bầm :

– Chắc chết mà thôi ! Oan ức tôi lắm trời ôi !

Cô cứ nói bao nhiêu đó hoài, cô Phi Phụng thấy em mình ngộ cảnh khốn nạn như vậy cũng lấy làm xót xa thảm thiết.

Cô Loan Anh bệnh tình càng ngày càng thâm trọng các quan thầy thuốc

đều nói y nhau, cô vì lo rầu, tức tối uất ức quá lễ mà sanh ra bệnh nặng. Bây giờ dầu cho thuốc tiên cũng không cứu được, chỉ có điều cô đừng có uất ức sầu thảm nữa thì trong một tuần lễ sẽ hết liền.

Quan thấy lại nói cô vì cảm động nhiều quá cho nên cô đau tim mà đau tim nếu để lâu thì khó chữa.

Thảm thay ! Tuy biết như vậy rồi nhưng mà khối sầu sâu như biển, nặng như núi kia biết làm sao mà tiêu tan đi đặng.

Không tiêu tan mối sầu thảm u uất ấy thì lẽ tất nhiên căn bệnh nguy hiểm của cô Loan Anh không mong gì thoát khỏi.

Tội nghiệp cho nàng Phi Phụng vì lòng thương em mà chạy thầy lo thuốc

đã sạch bách tiền bạc trong nhà, tuy vậy mà cô không có lòng chi ân hận.

Lúc bấy giờ cô Phi Phụng chỉ còn cách bán đồ đạc xiêm y mà chạy thuốc cho em chớ vì kiến bạc tiền nay đã hết sạch.

Chiều ngày nọ lúc ba giờ, cô Phi Phụng đang lo sắc thuốc cho em thì nghe tiếng người gõ cửa. Cô lật đặt bước ra thì Thường Thế đang đi với một người Lang Sa nào đó vào nhà.

Thường Thế nét mặt buồn dầu dầu, đôi mắt lại ướn rượt, trông thấy cô Phi Phụng thì chàng liền nói :

– Xin chị cho phép em dẫn ông quan thầy này vào phòng coi mạch cho cô ba.

Cô Phi Phụng đứng suy xét giây lâu đoạn nói :

– Mấy bữa rày tôi cho em tôi uống thuốc bắc, thầy rước quan thầy đến làm chi ?

– Không sao đâu chị. Chị đừng cho cô ba uống thuốc bắc nữa. Thuốc bắc không hiệu nghiệm bằng thuốc tây đâu.

Cô Phi Phụng lúc ban đầu vừa thấy mặt Thường Thế thì giận lắm, bởi chính vì chàng mà em nàng phải thất vọng sanh bệnh thập tử nhất sanh như vậy.

Nhưng sau lại không biết cô nghĩ làm sao cho nên đành lòng cho quan thầy thuốc của Thường Thế mời đến vào phòng xem mạch cho Loan Anh.

Trong lúc quan thầy xem mạch cô Loan Anh thì ở ngoài này Thường thế nói với nàng Phi Phụng rằng :

– Chị ơi xin chị hãy tha thứ lỗi này cho em. Chính em cũng tự biết cô ba mà đau ốm đến nước này là do tấm lòng vị kỷ của em mà gây nên đó. Em khốn nạn lắm ! Nếu cô Loan Anh mà có bề gì thì chính là em giết cô bằng cách gián tiếp đó chứ không ai cả.

Nhưng chị ôi ! Những cố tác này đây là do tấm lòng của em quá ư yêu thương cô ba mà sanh ra cả. Xin chị hãy tha lỗi cho em. Em biết nếu em làm vậy thì thế nào cô ba cũng phải thất vọng đau đớn vô cùng. Nhưng nếu em không làm vậy thì em cũng phải thất vọng đau đớn còn gấp mấy lần cô ba đây nữa.

Chị ôi ! Bây giờ đây tôi chỉ có cầu trời khẩn Phật cho cô ba mạnh lại như xưa. Rồi em đây quyết sẽ làm thân trâu ngựa để bảo dưỡng cô ba và chị cho đến

ngày cùng để chuộc lại cái tội lỗi tầy trời mà em đã gây nên rồi đó.

Vậy bắt đầu từ ngày nay xin chị cho phép em ở luôn tại nhà này để săn sóc cô ba cho đến khi lành mạnh, xin chị nhận lời cho.

Thường Thế nói đến đây thì bụm mặt khóc rấm rứt làm cho nàng Phi Phụng cũng cảm động mà khóc theo.

Nàng Phi Phụng nghĩ rằng bề nào cũng lỡ ra rồi, nếu giận hờn oán trách Thường Thế cũng chẳng ích gì, huống hồ chỉ thấy chàng biết hối ngộ ăn năn cũng đáng thương tình bỏ lỗi. Vả lại Thường Thế cũng chỉ vì quá thương em mình mà sanh ra chuyện nọ. Ôi ! Chũ tình là nặng, chũ tình nó còn xúi người làm nhiều việc bậy bạ gồm ghê gì nữa chứ chẳng phải như vậy mà thôi.

Nàng Phi Phụng tuy là đàn bà nên biết suy độ, cho nên nàng không còn oán trách Thường Thế như xưa. Nàng cho phép Thường Thế ở lại nhà lo chăm nom cho Loan Anh lúc bệnh.

Nàng Phi Phụng lại nói :

– Mấy tuần nay thầy đi đâu vắng bật không thấy hình, và thầy có biết em tôi phát bệnh từ bao lâu hay không, cái nào cũng tự nơi thầy hết thầy.

Thường Thế đáp :

– Chị ơi ! Hãy tha thứ cho tôi. Tôi có đi đâu mà vắng bật hình dạng. Chị và cô Loan Anh không thấy tôi, không gặp tôi, nhưng có ngày nào là ngày tôi không có trước nhà này mà bắt đầu từ tám giờ tối đến khuya, ngày nào như ngày nấy. Tôi vẫn hay biết từ lúc cô Loan Anh mới

phát bệnh, nhưng tôi sợ cô ba và chị đang lúc oán giận tôi, nếu thấy mặt tôi chắc không tha thứ. Vì vậy mà mỗi ngày tôi đều đến trước nhà nầy lén dò tin, nghe cô ba đau nặng thì tôi hết sức xót dạ đau lòng nhưng không biết làm sao, phải cắn răng mà chịu.

Đến nay tôi nghe chắc cô Loan Anh đau nặng lắm, tôi không thể nào chịu nổi sự đau đớn nữa đặng. Tôi nóng lòng sốt dạ quá mới đánh liều, vậy xin chỉ thấu nỗi lòng của tôi mà bỏ qua mọi việc.

Lúc này quan thầy đã xem mạch xong bước ra ngoài.

Thường Thế lật đặt hỏi :

– Thế nào ông, có thể cứu chữa lành mạnh liền được không ?

Lão quan thầy châu mày lắc đầu và nói :

– Không thể đặng ! Cô đau tim nặng quá chắc không qua khỏi được đâu. Tuy vậy để tôi ráng hết sức cứu giùm cô thử coi đến đâu hay đó.

Nghe ông quan thầy nói như vậy thì cô Phi Phụng và Thường Thế đều tái mặt thất thanh.

Thường thế nói :

– Xin ông ráng cứu giùm dầu tốn mấy ngàn đồng tôi cũng xin chịu đủ.

Ông Quan thầy nói :

– Cái đó thì tôi không dám làm cam đoan với thầy. Cô bây giờ đang mệt lắm, tôi vừa muốn chích cho cô một mũi thuốc khỏe nhưng sợ cô mới uống thuốc

Annam nên đợi tới chiều nay mới bắt đầu chuyên chữa.

Ông quan thầy nói rồi từ giã ra về.

Chiều lại ông đến chích thuốc cho cô Loan Anh, nhưng chưa thấy mòi thuyên giảm.

Từ nay cho đến sau Thượng Thế ở luôn tại nhà nầy đêm ngày hết lòng săn sóc thuốc men cho cô Loan Anh tận tâm tận dạ.

Cô Loan Anh có lúc mê lúc tỉnh, càng ngày bệnh càng nguy hiểm vô cùng.

Có lúc cô tỉnh cô thấy Thường Thế đang quỳ gần bên cô và ôm chặt cánh tay của cô vào ngực mà khóc, cô ráng gượng liếc mắt nhìn Thường Thế và nói :

– Thầy đến nuôi đây sao ?

Thường Thế vừa khóc vừa nói :

– Cô ôi ! Nếu cô có bề gì chắc tôi không sống được. Xin cô tha lỗi cho tôi. Tôi vái trời cho cô mạnh lại như xưa, tôi quyết làm thân nô lệ dâng bảo bọc cô cho đến ngày cùng tận, phòng đến bù tội lỗi ngày nay. Cô ôi ! Cô thấu xin giùm lòng của tôi, không phải là tôi muốn làm chi cho ra nông nổi này, ấy chẳng qua là vì tôi thương yêu cô đến cực điểm nên buộc tôi phải làm như vậy đó mà thôi.

Cô Loan Anh tuy mệt đuối quá nhưng cũng cảm động vì mấy lời nói của Thường Thế cho nên cô ứa nước mắt và nói rằng :

– Tôi không phiền trách thầy đâu, chẳng qua là căn phần bạc mạng của tôi mới xui ra như vậy. Tôi tuy đàn bà nhưng biết độ lượng lắm, tôi đã thấu rõ nỗi lòng

của thầy rồi, tôi không trách thầy đâu.

Cô Loan Anh nói dứt lời vì mệt quá nên ngất, hai mắt trợn trắng hơi thở còn bằng sợi chỉ. Thường Thế thấy vậy thì đau lòng quá liền đứng dậy ngồi lên giường bỗng xốc cô Loan Anh ôm vào lòng mình và kêu :

– Cô ba ! Cô ba ! Hãy tỉnh lại nào.

Lúc này nàng Phi Phụng cũng chạy vô vừa khóc vừa kêu em ôi em hỡi. Một chập sau cô Loan Anh tỉnh dậy và cũng vẫn nằm trong tay Thường Thế, cô Loan Anh tuôn tràn nước mắt ngó chị và nói :

– Thôi chị hãy ở lại bình an, em liệu không gượng nổi. Em lấy làm cảm đội ơn chị ngàn năm.

Nàng Phi Phụng nghe vậy thì khóc mùi. Thường Thế cũng đau lòng ôm cô

Loan Anh mà khóc và nói :

– Em ôi ! Nếu em có bề gì thì cái lỗi của anh ngàn năm còn ai tha thứ.

Cô Loan Anh nghe vậy ráng mở mắt ra nhìn Thường Thế một cách rất thương xót và nói :

– Trước khi nhắm mắt em tha lỗi cho anh. Em tha lỗi cho anh rồi.

Cô Loan Anh nói dứt lời liền trực thị hồn lìa khỏi xác.

Ngày cô Loan Anh mãn phần là ngày 26 Annam năm Ất Hợi chính là ngày Thành Tín cưới vợ vậy vui.

HẾT

PHẠM VĂN THÌNH

177, Rue d'Espagne :- Saigon

Bồn hiệu có làm đại lý độc quyền thứ thuốc nhuộm tóc mà người Nhật-bồn mới phát minh, tại thành Đông-kinh, hiệu là « PEACOCK ». Giá chỉ sáu cắt (0\$60) mà dùng được nhiều lần vô cùng hiệu nghiệm. Thuốc này danh nổi khắp hoàn cầu, từ hàng quý phái cho đến hạng bình dân Âu, Á đã có dùng và đều khen tặng hoan nghinh.

Thuốc này dùng xức tóc thì những tóc hoe hoe hay bạc hoa râm sẽ trở nên mịn màng, đen quyền, láng mượt, vẻ đẹp của con người tăng thêm thập bội. Mỗi hộp có toa chỉ cách dùng. Nên nhớ : Thứ thuốc tốt này chỉ có một mình hiệu

Phạm-văn-Thành làm đại lý độc quyền, cho nên mới có toa chỉ dùng bằng chữ quốc ngữ trong mỗi hộp, hiệu khác không có. Xin chú ý chớ lầm.

Hiệu Phạm-văn-Thành, chúng tôi có bán đủ các thứ thuốc của các hiệu danh tiếng xưa nay, như Ông Tiên, Võ Văn Vân, vân vân... Có bán đủ các thứ Thơ, Tuồng, Truyện, đồ Học trò. Nhứt là giấy trắng có lọng hình Sư-tử rất tốt đẹp, không thứ nào bằng.

Mua sỉ và mua lẻ các thứ trên đây xin do nơi hiệu PHẠM-VĂN-THÀNH, đường d'Espagne 177, Saigon.

PHẠM-VĂN-THÀNH

Nº. 177 Rue d'Espagne Saigon

Kính cáo

Tại giang-hàng của tôi ở hiên chợ mới Saigon ngang bến xe hơi Mytho, tại hiệu ngành tôi ở đường Tháp-mười số 49-51, khich bên chợ mới Bình-tây (Chợ-lớn mới) và đường Marins Nº. 449 bên hông Casino Cholon có bán sỉ bán lẻ đủ các thứ sách chữ Quốc-ngữ, các món cần dùng cho học trò; nhứt là giấy Main và Cahier hiệu con Sư-Tử và dương giấy hiệu Con Mèo thì tính giá bán sỉ rất hạ. Lại mới đây tôi có đứng làm đại lý cho hiệu thuốc nhuộm tóc « Péacock » ở tại thành Đông - kinh Nhựt -Bổn, giá 0 \$ 60 mỗi ve.

Tại bốn hiệu tôi cũng có trữ đủ cả các thứ cao đơn huồn tán của nhà thuốc « Võ-văn-Vân Thủ dầu một », nhà thuốc « Võ-đình-Dần Chợ-lớn », nhà thuốc « Nguyễn-văn-Thành Mỹ tho » cùng các thứ thuốc gia truyền khác, và nhiều thứ kẻ không xiết.

Nhà thuốc Annam được phòng hiệu Ông Tiên Phú Nhuận.

Nhà thuốc Đại đồng Saigon

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Cung Cao-lãnh

Nhà thuốc Hồng Khê Hanoi

Ông Lân Giáo ở Cholon

Nhà thuốc Đức Trọng Cholon

Nhà thuốc Nhành-Mai Saigon

Nhà thuốc Đôn-huân-đường

Dầu từ bi của Nguyễn-đức-Nhuận

Dầu Tử qui của Vĩnh Thọ Tourane

Dầu Khuynh Diệp Viễn Độ Huế.

